

DUHOVNI POKLICI iz NAŠE ŽUPNIJE

Profesor F. Omerza iz Župeče vasi

(Ob njegovem prezgodnjem grobu.)

V najlepši moški dobi je odšel dne 17. decembra 1940 tiho, kakor je celo življenje živel tiho, in neopazno (rojen 28. 3. 1885). A čeprav je bil javnosti bolj malo *znan*, bi ga vendar po vsej pravici smeli šteti med naše odlične javne delavce. Na željo svojega škofa se je na dunajski univerzi pripravil za profesorja latinščine in grščine za škofijsko gimnazijo v St. Vidu. Postal je res pravi profesor z dušo in telesom. Ves se je posvetil svojim dijakom, katerim je bil kot pravi oče. Posredoval jim je iz svoje bogate zakladnice temeljito znanje latinščine in grščine. Ni bil navaden profesor. Dijaki so bili ponosni, da so ga mogli imeti za učitelja. Poleg šole se je veliko ukvarjal s prevajanjem. Hotel nam je dati prevode klasičnih pisateljev in cerkvenih očetov. Vsak večer je do polnoči ali do ene brlela v njegovi sobi luč, ob kateri je on prelivaval v slovenski jezik tuje besede in stavke. Precej tega njegovega truda je izšlo v tisku, ostale pa so v njegovih omarah še cele skladovnice še neobjavljenih popisanih listov (prvi je opravil prevod celotne Iliade in Odiseja v slovenščino). Silno veliko je delal tudi na zavodskem odru. Zavedal se je, da mlad fant v zavodu potrebuje tudi oder za oddih, zabavo in pouk. Skozi dolga leta je vodil vse dramske prireditve v zavodu. In večino iger, ki so jih igrali, je sam v nočnih urah prevedel. Ob obilnem delu je popolnoma pozabil nase. Nič ni skrbel za svoje zdravje, niti ni hodil na sprehode in zato se ga je lotevala bolezen za boleznijo, ki jih je vse potrpežljivo nosil. Ko je zadnje dni pred smrtjo ležal kakor na križ razpet v groznih bolečinah, ni tožil, ni govoril in ni pustil govoriti o svojih bolečinah. Izpil je kelih Gospodov do dna in ko ga je smrt rešila strašnih muk, je na njegov obraz legel mir in blažen smehljaj in čudovita lepota. Trpljenje ga je izčistilo. Naj se mirno odpočije v Bogu neutrudni prijatelj dijaške mladine! (osmrtnica v Domoljubu, 1. 1. 1941)

KRAŠENJE in ČIŠČENJE

	Cerkev Cerklje	Krška vas	Pevska učilnica
AVGUST	Račja vas	Dol. Skopice	MPZ Cerklje ob Krki
SEPTEMBER	Župeča vas	Gor. Krška vas	Cerkveni MPZ

Hvala vam, ki zvesto in zavzeto opravljate to veliko nalogo v župniji. Bog povrni. ☺

AVGUST/SEPTEMBER 2017

Leto XXX.

**Vzemi Jezusa s seboj na počitnice ☺
S tabo naj bo, ko začneš novo šolsko leto.
S tabo naj bo povsod obilen Božji blagoslov.
Posebej pa se spomni na Marijin praznik velikega
šmarna, 15. 8.**

**Če kdo pravi: »Ljubim Boga,« pa sovraži svojega brata, je lažnivec. Kdor namreč ne ljubi svojega brata, ki ga je videl, ne more ljubiti Boga, katerega ni videl.
(1 Jn 4,20)**

V primeru, da opazite, da kakšna maša, ki ste jo naročili, ni napisana ali je narobe napisana, me prosim obvestite. Za napake se opravičujem in jih bom skušal tekom nedeljskih oznanil popraviti.		
31.7.	PON	Ignacij Lojoljski / maša drugje - Po danem namenu za rajne
1. 8.	TOR	Alfonz Liguorij
Krško	20'00	Po danem namenu za rajne (škof Marjan Turnšek)
2. 8.	SRE	Porcunkula
Krško	8'00	Po danem namenu za rajne (zlatomašnik Anton Bobič)
3. 8.	ČET	Lidija, svetopisemska žena
Cerklje	19'00	Alojz Tomažin ob rojstnem dnevu
4. 8.	PET	Janez Vianej (prvi petek - obisk bolnikov)
Cerklje	19'00	V zahvalo (po maši molitev pred Najsvetejšim)
5. 8.	SOB	Marija Snežna / ob 7'00 Spovedovanje in izpostavljeno Najsvetejše
Cerklje	8'00	Maša po namenu za družine v čast Fatimski materi Božji
6. 8.	NED	JEZUSOVA SPREMENITEV NA GORI Dan 7,9-14;2 Pt 1,16-19; Mt 17,1-9 Glas iz oblaka je rekel: »Ta je moj ljubljeni Sin, nad katerim imam veselje; njega poslušajte!« (Mt 17,5)
Cerklje	7'00	Družina Račič, sestra Fanika in Alfred ter brat Franci z družino
Krška vas	9'00	Matilda Teršelič
Cerklje	10'30	Marija Ondriševa 2. obl. / za farane
7. 8.	PON	Kajtan, duhovnik
Cerklje	6'00	Po danem namenu za rajne
8. 8.	TOR	Dominik, ustanovitelj dominikancev
drugje		Po danem namenu za rajne
9. 8.	SRE	Terezija Edith Stein, redovnica in mučenka
Krška vas	19'00	Pepca Dvornik 20. obl. in vse ++ Dvornik in Cvetkovič
10. 8.	ČET	Lovrenc, mučenec
Cerklje	8'00	Po danem namenu za rajne
11. 8.	PET	Klara, devica
Cerklje	19'00	Bevc, Unetič, Rezika in Ivan
12. 8.	SOB	Lejla, devica
Cerklje	8'00	Po danem namenu za rajne
13. 8.	NED	19. ned med letom 1 Kr 19,9.11-13; Rim 9,1-5; Mt 14,22-33 »On mu je dejal: 'Pridil!' In Peter je stopil iz čolna, hodil po vodi in šel k Jezusu.« (Mt 14,29)
Cerklje	7'00	Za farane
Krška vas	9'00	Za povezanost in zdravje v družini
Cerklje	10'30	Terezija Kovačič r. Škulj in za njene starše
14. 8.	PON	Maksimiljan Kolbe, duhovnik in mučenec
Cerklje	19'00	Jožica Ambrožič 1. obl.
15. 8.	TOR	MARIJINO VNEBOVZETJE
Cerklje	7'00	Za zdravje v čast Mariji za srečno operacijo in za spreobrnjenje grešnikov
Krška vas	9'00	Za srečno pot v tujino in za srečno vrnitev
Cerklje	10'30	Starše, Marija in Jože Žibert
16. 8.	SRE	Rok, spokornik
Brežice - sv Rok		Po danem namenu
17. 8.	ČET	Hiacint, redovnik
Cerklje	19'00	Tone Horžen ob 85 rojstnem dnevu
18. 8.	PET	Helena, cesarica
Krška vas	19'00	Leopold in Jože Beribak in vse ++ iz družine Koprivc
19. 8.	SOB	Janez Eudes, duhovnik
Cerklje	19'00	Ob obletnici poroke Marija in Anton Račič iz Župeče vasi

20. 8.	NED	20. nedelja med letom Iz 56,1.6-7; Rim 11,13-15.29-32; Mt 15,21-28 »O žena, velika je tvoja vera! Zgodi naj se ti, kakor želiš!« In njena hči je ozdravela tisto uro (Mt 15,28).
Cerklje	7'00	Vočanec Fanika 10. obl in starši Stanič / TA DAN NABIRKA ZA ORGLE
Krška vas	9'00	Krulič Nikola 13. obl. in vse ++ Krulič - Duhanič
Cerklje	10'30	Starši in vsi ++ Pangeršič
21. 8.	PON	Pij X., papež
Krška vas	19'00	Šimenc Marija, r. Zakovšek, mož Albert in vsi ++ Zakovšek
22. 8.	TOR	Devica Marija Kraljica
Cerklje	8'00	po danem namenu za rajne
23. 8.	SRE	Roza iz Lime, devica
drugje		Za pozabljene namene
24. 8.	ČET	Jernej, Natanael - apostol
Cerklje	19'00	Miha Horžen ob 60 letnici poroke in ++ starši
Cerklje	20'00	ŽPS - srečanje v pripravi na novo šolsko leto
25. 8.	PET	Patricija, devica
Krška vas	19'00	Martin Murko obl in vse ++ Murkotove
26. 8.	SOB	Tarzicij, mučenec
Krška vas	18'00	Ivan 7. obl., in Jožefa 6. obl., Cvetko obl.
27. 8.	NED	21. ned. med letom; Iz 22,19-23; Rim 11,33-36; Mt 16,13-20 »Dejal jim je: 'Kaj pa vi pravite, kdo sem?'« (Mt 16,15) / FARNI DAN - ena maša!
Cerklje	9'00	Za farane / Juljana Pegam - Hrastje 9 20. obl. in vse ++ iz družine
Cerklje	10'00	<i>Skupno srečanje in druženje ob igri vseh naših vasi</i>
28. 8.	PON	Avguštin, škof in cerkveni učitelj
Krška vas	19'00	Jože Kožar 3. obl. in Rozika
29. 8.	TOR	Mučeništvo Janeza Krstnika po danem namenu za rajne
Cerklje	19'00	Franci Cerjak in za zdravje
30. 8.	SRE	Feliks, Srečko, mučenec
Krška vas	19'00	Komočar Ivan, 6. obl., Milena ter stari starši Pešec Martin in Marija iz Vinjega vrha
31. 8.	ČET	Pavlin, škof / drugje - Po danem namenu
1. 9.	PET	Egidij, opat (prvi petek - obisk bolnikov)
Cerklje	19'00	Alojz Retelj (po maši molitev pred Najsvetejšim)
2. 9.	SOB	Marjeta, devica
Cerklje	7'00	Spovedovanje in izpostavljeno Najsvetejše
Cerklje	8'00	Za vse ++ Zevnik iz Gor. Pirošice
Cerklje	19'00	Za starše Neža in Miha Kuhar iz Stojanskega vrha in nekdanjega župnika Kocjančiča iz Bušeče vasi
3. 9.	NED	22. ned. - angelska Jer 20,7-9; Rim 12,1-2; Mt 16,21-27 Če hoče kdo iti za menoj, naj se odpove sebi in vzame svoj križ ter hodi za menoj (Mt 16,24).
Cerklje	7'00	Za farane
Krška vas	9'00	Starši in sestra Mihaela Jazbec
Cerklje	10'30	Ivan in Rezika Močnik in vse ++ Močnik, Prah, Unetič in Bevc Ignac
4. 9.	PON	Rozalija, devica
Krška vas	19'00	Mož Kumek Viktor in sin Rajko ter sestra Marija in Viktor Račečič
5. 9.	TOR	Mati Terezija, redovnica
Cerklje	19'00	Starši Terezija in Anton Benčin ter Sonja Baznik
6. 9.	SRE	Zaharija, prerok
Duh. konferenc		Za pokojne duhovnike
7. 9.	ČET	Regina, mučenka
Cerklje	6'00	po danem namenu za rajne

8. 9.	PET	ROJSTVO DEVICE MARIJE - praznik
Cerklje	19'00	Franc Lopatič 30. obl., in vse ++ Lopatič in Starčič
9. 9.	SOB	Peter Klaver, redovnik
Cerklje	8'00	Ana Komočar
10. 9.	NED	23. - nedelja med letom Ezk 33,7-9; Rim 13,8-10; Mt 18,15-20
		»Kjer sta namreč dva ali so trije zbrani v mojem imenu, tam sem sredi med njimi.« (Mt 18,20)
Cerklje	7'00	Alojz Tomažin / TA DAN NABIRKA ZA ORGLE
Krška vas	9'00	Klemenčič Martin / za farane
Cerklje	10'30	Srpčič Anton - 13. obl.

ORATORIJ 2017

Letošnjega oratorija se je udeležilo 80 otrok in 28 animatorjev. V sredo smo obiskali šentjernejski Lurd, v petek pa so nas medse lepo sprejeli Krškovaščani in smo imeli vodne igre. V imenu Kolpingove družine in župnije Cerklje ob Krki, ki sta oratorij organizirala, bi se rad zahvali vsem, ki ste pri tem pomagali, in sponzorjem: **Občini Brežice, PGD - Cerklje ob Krki za uporabo dvorane, PGD - Skopice za cisterno z vodo, Krškovaščanom za postavitev šotora in možnost igranja na igrišču, Zavodu za podjetništvo, turizem in mladino Brežice, ARTISK-u, Aleksandru Rožmanu s.p., odvetniku Branku Rožmanu, Stari Gostilni Krulc, Janko Krulc s.p., Termam Čatež d.d., Termam Paradiso, Marjanu Cvetkoviču s.p., Antaresu, Evaldu Rožmanu s.p., VALLIN d.o.o., Marketu Dušak Cerklje ob Krki, Vojašnici Jerneja Molana Cerklje ob Krki za postavitev šotora, Osnovni šoli Cerklje ob Krki za kuhanje kosila.**

ORGLE IN BELJENJE

Trenutno smo orgle zbrali 42.216 evrov. Za beljenje in iniktiranje ter restavriranje fresk pa se je zbralo 4.519 evrov. Počasi napredujemo. Hvala vsem, ki namenjate svoj dar za ta namen. Beljenje se bo pričelo predvidoma konec avgusta in med časom beljenja bodo maše med tednom v kapeli, v nedeljo pa zunaj, v primeru slabega vremena pa v učilnici.

MARIJINO VNEBOVZETJE

Lepo povabljeni, da se skupaj priporočimo Mariji na njen praznik velikega šmarna. Praznik povečanja device Marije je tudi naš praznik in praznik našega upanja. Maše so po nedeljskem vrstnem redu.

FARNI DAN

VABILO NA FARNI DAN, KI BO V NEDELJO, 27. AVGUSTA.

Ob 9'00 se obeta lepa skupna maša, blagoslov obnovljenega zvonika in pogostitev, srečelov, igre ter domače pesmi. Ker so bile lansko leto lepo sprejete igre po vaseh, bomo podobno organizirali tudi letos. S seboj prinesite tudi vaše vaške zastave.

Lepo vabljeni.

V letošnjem letu smo se poslovili od Drobnič Karla, Šutar Ivana, Tomažin Alojza, Kovač Milana, Rupar Jožefa, Komočar Ane, Zidarič Terezije, Žibert Francija, Stanjko Draga, Horžen Antona, Iskre Doroteje, Cerjak Francija in Hudorovič Romane. Gospod, daj vsem rajnim večni mir in pokoj in večna luč naj jim sveti, naj počivajo v miru.

Zahvala

Ob smrti mojega moža Francija Cerjaka se zahvaljujem vsem sorodnikom, sosedom in vsakemu posebej za izročeno sožalje, darovanje za svete maše in sveče. Hvala gospodu župniku za lepo pridigo ob slovesu, pevcem za petje v cerkvi in ob grobu ter zaigrano tišino. Ohranili ga bomo v lepem spominu (žena Milka z družino)

VPIS K VEROUKU ZA NOVO ŠOLSKO LETO

V drugem tednu septembra bodo vpisi za novo šolsko leto. Vpisnice bodo na voljo v cerkvi v drugi polovici avgusta. Po dogovoru je lahko vpis tudi kakšen drug dan ali uro, da bi si le vzeli vsaj 10 minut, da se lahko obenem vsaj malo tudi pogovorimo. Veselimo se novega šolskega leta.

NOVA ŠOLA

Dve leti je že, kar se počasi dviga sredi Cerkelj nova šola in tega smo vsi zelo veseli. Verjetno tako pomembne in dragocene stavbe za naš okraj, kot bo nova šola, gotovo v naslednjih desetletjih ne bomo ugledali pri nas. Tudi župnija se tega veseli. Lepa in dobra šola z novo šolsko knjižnico, telovadnico in drugimi prostori naj pomeni tudi lepo podlago za dobro vzgojo. Želimo, da bi vse skupaj dosegalo osnovni namen. Kot župnija lahko rečemo Bogu hvala in ko bomo konec septembra obhajali katehetsko mašo, se bomo hkrati tudi zahvalili za novo šolo. Upamo pa, da nam bo konec oktobra prav ob spominu in hvaležnosti za novo šolo uspelo pripraviti z dramsko skupino tudi kratko igrico, na voljo pa bo tudi kratka broširana izdaja zgodovine šole v naših krajih, ki jo boste v treh nadaljevanjih lahko prebrali tudi v Drobotnicah. Želimo si, da bi se tudi druga društva v naši krajevni skupnosti pridružila praznovanju, da bi tudi ta organizirala kakšno srečanje pod okriljem in v zahvalo za novo šolo. Skupaj se tega veselimo in hvala vsem tistim, ki so omogočili, da se tudi v našem kraju lahko veselimo nove šole.

ZAČETKI ŠOLSTVA V NAŠIH KRAJIH (Cerklje ob Krki) I. del

Prvi učitelji svojim otrokom so vedno bili starši in sorodniki ter izobraženi sosedje. Učitelji po domovih so znani še iz časov Rima in Grčije ter še v starejših civilizacijah. Nekoliko drugačen pristop se začne s pokristjanjevanjem, ko se je širila tudi bralna kultura in hkrati v vseh časih vsaj deloma ohranjala različne narodne identitete. Brata Ciril (826–869) in Metod (812–885) v sta bila izvrstna učitelja Slovanov. Ciril je izumil slovanske črke, glagolico; prevedla sta Sveto pismo in obredne knjige v slovanski jezik¹. K poučevanju spadajo tudi pridige. Tri take pridige predstavljajo tudi prvi zapisi v slovenščini – Brižinski spomeniki okoli leta 998. V Ljubljani se prvič omenja "šolnik" okoli leta 1200. Predvsem dominikanci ter Frančiškovi redovi so bili v srednjem veku blizu ljudem in so jih s svojimi pridigami marsikaj naučili. Hkrati pa se s samostani dokaj pogosto pojavljajo tudi samostanske šole, npr. v Brežicah frančiškanska šola. Velik pomen za šolstvo ima tiskana knjiga. Johannes Gutenberg je leta 1456 natisnil Biblijo v latinščini. Leta 1466 je bila tiskana Biblija v nemščini - neznani avtor. Leta 1471 je bila tiskana prva italijanska Biblija. Malo za tem nova zaveza v francoščini, v holandščini leta 1477, v katalonščini 1478 (Španija), leta 1488 so jo judje natisnili v hebrejščini. Nato nastopijo protestanti in jezuiti, ki so utrdi pomen izobrazbe. V 17. stoletju zacveti dramaturgija na Slovenskem, ki je prav tako svojevrsten pristop k izobraževanju. Prva znana slovenska igra nosi ime *Raj* in so jo igrali jezuitski dijaki. Igrali so jo po gostilnah ali po kmečkih hišah, kakor poroča Valvazor, leta 1657, 1659 in 1660. Znameniti Romualdov *Škofjeloški pasijon*, ki so ga igrali leta 1721 in nato vsako leto, ima podobno vlogo.² To je čas, ko se začenja uresničevati ideje Jana Komenskega (1592–1670)³, ki velja za utemeljitelja moderne pedagogike in je prvi sprožil misel o ljudskih šolah v današnjem pomenu besede. Nekateri vzgojitelji v nemških deželah so začeli ustanavljati svoje ljudske šole in dosegali vidne uspehe. Na Avstrijske dežele je najbolj vplival saganski opat Ivan Ignacij Felbiger (1724–1788), ki je na povabilo cesarice Marije Terezije pomagal oblikovati načrt za nemške normalne, glavne in trivialne šole. Ta načrt je cesarica potrdila 6. decembra 1774. Že pred tem je bila leta 1771 ustanovljena na Dunaju normalka, leta 1775 pa se je začela normalka tudi v Ljubljani.⁴ S tem časom sovpada tudi nenadna ukinitve jezuitov leta 1773, ki tudi ogromno naredili za šolstvo. Lahko so delovali le v nekatoliških deželah npr. v Rusiji. Papež Pij VII. je leta 1814 ponovno vzpostavil red.⁵ Sredstva za ustanavljanje šol so kar v precejšnji meri pridobili od zaplenjenega premoženja jezuitov. V Ljubljani so za hišo, kjer je potekala normalka kupili pretežno iz jezuitske zaplembe.⁶ Z reformo šolstva se je po vsej deželi prešlo iz latinskih šol v nemške in s tem se je začelo tiho ponemčevanje celotne dežele. Kritike iz tedanjega časa omenjajo nezaupanje novim šolam, ker naj bi vzgajali slabe učence.⁷ Blaž Kumerdej je zgodaj sprevidel možnost ponemčevanja in je sestavil program, ki je zagovarjal slovenski jezik. Proti Blaževemu programu je bil celo kranjski deželni glavar.⁸

PRVE ŠOLE V NAŠI OKOLICI

V **Brežicah** naj bi se samostanska šola začela kmalu s prihodom frančiškanov leta 1659. Prvič je izrecno omenjena leta 1668. Nek brežiški učitelj pa se omenja že leta 1649. S terezijansko-jožefinsko reformo pa se je začelo javno šolstvo tudi v Brežicah in sicer po letu 1781. Bila sta dva učitelja in katehet, vsi frančiškani. Šola je lepo napredovala.⁹ Poročilo glavne šole v Brežicah iz leta 1863 pravi, da je bilo *vsakdanjih in nedeljskih učencev 232...*¹⁰

Novo mesto je leta 1778 pridobilo deško šolo, dekliško pa šele v letu 1816,¹¹ čeprav je Konzistorij že leta 1805 prosil pojasnila glede dekliške šole ki se bo ustanovila.¹²

V **Krškem** je bila šola ustanovljena leta 1786, čeprav isti vir trdi, da je že leta 1784 frančiškan p. Emanuel tam odprl šolo. Po njegovi smrti so poučevali svetni učitelji. Velika mecena krškega šolstva sta domačina Martin Hočevar in njegova žena Josipina. Ta dva sta dala 1877 na lastne stroške sezidati dvonadstropno poslopje za ljudsko in meščansko državno šolo, ki je bila ustanovljena 1877.¹³ Nekoliko starejši in verodostojnejši vir navaja kot učitelja v Krškem P. Bernarda Hlupperja, kapucina in učitelja, ki je umrl 6. 3. 1806. Šola pa je bila po skrbi dekana Hohenwarta tam dokončana leta 1807. Učitelj je dobil po 30 goldinarjev. Raški dekan Wartol je leta 1808 predlagal Frančiška Malenška za tamkajšnjega učitelja. Ta je obiskoval pedagogiko v Ljubljani.¹⁴

V **Kostanjevici** je bila šola ustanovljena 1789. Leta 1793 je mestna občina kupila kostanjeviški samostan in ga priredila za šolske prostore.¹⁵ Kljub temu pa se je le malo otrok vpisalo v šolo. Poročilo iz leta 1807 pravi, da je bilo v kostanjevski šoli le 8 otrok, čeprav je bil učitelj sposoben mož. V tistem času so zidali novo šolo.¹⁶ Ostale šole v naši okolici do 20 stoletja so bile kronološko ustanovljene po naslednjem vrstnem redu (podatki so vzeti Krajevnega leksikona Dravske banovine): Leskovec 1812; Dobova 1819; Raka 1832; Artiče 1843; Škocjan 1852; **Cerklje ob Krki** 1854; Čatež 1854; Velika dolina 1856; Bučka 1858; Bela Cerkev 1859; Šentjernej 1871; 1877 Sveti križ; Studenec 1878; Globoko 1882; Veliki trn 1892; Bušča vas 1899.

Omeniti je treba, da nekatere letnice iz Krajevnega Leksikona Dravske Banovine, ki je bil izdan leta 1937, niso zanesljive. Za Sveti Križ se med drugim kot naročnik učiteljskega tovariša že leta 1862 omenja "Val. Telban, uč. pri sv. Križu poleg Kostanjevice." Učiteljski Tovariš iz leta 1869 pravi prav tako, da so bila nova šolska poslopja narejena ali postavljena v sledečih vaseh/mestih iz krškega okraja: v Leskovcu, Krškem, Škocjanu, pri Svetem Križu, v Veliki dolini, na Čatežu, v Cerkljah in pri Sv. Marjeti. Predelano poslopje je bilo na Bučki. V starih poslopih pa še obratuje šola v Šentjerneju, Boštanju na Velikem trnu in na Studencu.¹⁷ Kar se tiče letnic mi je tudi zgodovinar Stane Granda potrdil, da Leksikon Dravske banovine ni tako zelo zanesljiv.

⁹ Prim. Šušter Branko, Prispevek frančiškanov k osnovnemu šolstvu v Brežicah v s patri smo si bili dobri - tri stoletja brežiških frančiškanov, Brežice 2013, 321-352.

¹⁰ Avg. Drag. Slavoljub - Pugelj, "Novice šola in dom." Učiteljski tovariš letnik 3. številka 18 (15.09.1863).

<<http://www.dlib.si/?URN=URN:NBN:SI:DOC-UEF38NRU>

¹¹ https://sl.wikipedia.org/wiki/Novo_mesto (pridobljeno dne 20. 7. 2017)

¹² Steska Viktor, Ljudska šola na Kranjskem v slovenski učitelj 1904, št 3 stran 52., št 8, 176

¹³ Krajevni leksikon dravske banovine 262.

¹⁴ Steska Viktor, Ljudska šola na Kranjskem v slovenski učitelj 1904, št 8 stran 175.

¹⁵ Krajevni leksikon dravske banovine 260.

¹⁶ Steska Viktor, Ljudska šola na Kranjskem v slovenski učitelj 1904, št 8 stran 175.

¹⁷ Učiteljski Tovariš letnik 1869, list 7, stran 98.

¹ prim. <http://www.druzina.si/icd/spletnastran.nsf/all/3F95B3F3C1F370AFC12570260026EDA0> (dne 13. 8. 2016)

² Prim. KURET, Niko. *Duhovna drama*. Literarni leksikon 13. Ljubljana: DZS, 1981, str. 41–42. 88–89.

³ prim. https://sl.wikipedia.org/wiki/Jan_Amos_Komensky

⁴ Steska Viktor, Ljudska šola na Kranjskem v slovenski učitelj 1904, št 2 stran 28-29

⁵ http://www.jezuiti.si/?page_id=47

⁶ Steska Viktor, Ljudska šola na Kranjskem v slovenski učitelj 1904, št 2 stran 31

⁷ Učiteljski tovariš. J.U.U.-sekcija za dravsko banovino, 01.11.1863. <<http://www.dlib.si/?URN=URN:NBN:SI:DOC-QBL7KWYU>

⁸ Steska Viktor, Ljudska šola na Kranjskem v slovenski učitelj 1904, št 2 stran 31